

увлечение, не е просто стремеж да се преживее края на нещо мъчително, оказало се болезнено като историческа преживелица. То не е и бързано към новия предел, към новоотпуснатото от съдбата време, когато всичко може и трябва да бъде оправено и поправено, да се гради отново. Слава Богу, в края на XX век човечеството вече помни, че е преживявало многократно тези илюзии, че е изживявало утопията и на други, предишни (и особено на XIX век) краища на вековете. Завладяващата ни сега утопия все пак е някак по-мъдра, по-скептична, по-богата като историкографско самосъзнание (макар че все пак е утопия!). Затова тя протича като един краевековен диалог, като диалог на всички краища на вековете, като връщане и към предишните колективни преживелици *fin de siècle*. (Не случайно по света сега края на нашия век се чествува и с множество големи изложби за края на XIX век).

Ето точно в този план Яворовото творчество е още един път и по-силно актуално - като многопосочно краевековно творчество, като трагическа песен за непостижимия смисъл на вървежа на вековете.

## НАЦИОНАЛНИЯТ АПОКАЛИПСИС

Да се вгледаме в жестоката картина на бъдещето на родината в пасажа от поемата "Нощ":

Ще мине век и никой вече  
не може мястото показва  
на моя прах: пръстта ще бъде  
над мене равна... Някой ден  
от гръм земя ще затрепери,  
от писъци небо ще кърне,  
родина ще зове:

"Кръвта ми - смукаха я свои,  
месата - гризаха ги чужди -  
безсилна съм... въстана силен  
и ето робство ме очаква.  
Елате, живи! Чуйте, мъртви,  
дигнете се! Чада обични,